

Duurzaam Nederland

De koplopers van de nieuwe, duurzame economie bewijzen dat duurzaamheid en een langetermijnvisie een succesvolle combinatie is. Op Duurzame Dinsdag kunnen bedrijven en consumenten zich laten inspireren om samen de omslag te maken.

De partners van MVO Nederland zijn hoopvol over de toekomst. ‘Uit onderzoek van Ernst & Young blijkt dat ondernemingen die duurzaamheid in de kern van hun bedrijfsvoering hebben makkelijker talenten vinden, maar ook vooral een veel scherper beeld hebben van waar ze aan toe zijn de komende jaren,’ vertelt directeur-bestuurder Ankie van Wersch van MVO Nederland. ‘De bedrijven in ons netwerk zijn over het algemeen positiever over de “business outlook”, juist doordat ze een langetermijnvisie hebben. Ze houden al rekening met klimaatadaptatie; ze zijn al klaar voor wetgeving vanuit Europa, waardoor er straks een eerlijker speelveld ontstaat. Waardoor je als

duurzaam bedrijf op een aantal vlakken over een paar jaar waarschijnlijk concurrentievoordeel hebt.’ Een gelijk speelveld is een van de speerpunten van MVO Nederland. ‘Op de lange termijn is dat voor iedereen beter. Als duurzaam bedrijf is het best lastig om te concurreren tegen dumpkleding uit Azië of virgin plastic als je plastic recyclelet.’

Duurzame koplopers
‘Wat ik leuk vind aan Duurzame Dinsdag zijn de voorbeelden van initiatieven waar economische, maatschappelijke waarden en waarden voor de natuur prima samengaan. Het is een fantastisch moment om koplopers en innovatieve

nieuwkomers in het zonnetje te zetten, die laten zien hoe het wel kan. Die je laten zien hoe het toekomstgericht bedrijfsleven eruit kan zien.’ Veel bedrijven zien duurzaamheid nog als iets extra’s boven op hun businessmodel, ziet Van Wersch. ‘Terwijl de toekomst is dat die twee met elkaar te maken hebben. Op het moment dat je een duurzame keten hebt, heb je een stabiele keten. Bij bedrijven die duurzaamheid in de kern van hun bedrijfsmodel hebben, zoals Auping dat recycling in de hele keten heeft geïncorporeerd, zie je dat het én maatschappelijke impact heeft én werkt. Met die boodschap willen we op Duurzame Dinsdag laten zien dat de rest van de bedrijven mee moeten in die ontwikkeling, omdat het op de lange termijn veel oplevert.’

Lees het gehele dossier op onze website. Scan de QR-code.

2
Een duurzaam kopje koffie

4
Circulaire toekomst zonder restafval

ADVERTORIAL

Bijdragen aan een duurzamere wereld met toiletpapier

Het klimaat verandert, maar het is nog niet te laat. Met kleine veranderingen kun je helpen een verschil te maken en draag jij je steentje bij aan een mooiere wereld.

Een duurzamere wereld en een kleinere voetafdruk achterlaten op onze planeet; dat is wat we willen. Door bewust je boodschappen te doen, draag jij bij aan een oplossing. Zet bijvoorbeeld het toiletpapier van Page® op je boodschappenlijstje. Dit toiletpapier is gemaakt van Forest Stewardship Council® (FSC) gecertificeerde vezels. De verpakking bestaat voor 50 procent uit gerecycled plastic (30 procent¹ bij vochtig toiletpapier) en is recyclebaar².

Page Compleet Schoon Gerecycled
Page introduceert Page Compleet Schoon Gerecycled, toiletpapier dat

gemaakt is van 100 procent gerecyclede vezels en je een schoon en goed gevoel geeft. Bovendien krijg je 20 procent meer velletjes per rol dan bij Page Compleet Schoon. Dat betekent minder plastic verpakkingen en minder trucks op de weg. Een win-winsituatie, dus! ‘Al meer dan 85 jaar speelt Page in op de veranderende behoeften van consumenten in Nederland. Ik ben trots dat onze nieuwste innovatie nu op de markt verschijnt – een duidelijke bevestiging van onze toewijding aan de missie: Better Care for a Better World’, aldus Marnix Bakker, Country Manager Benelux & Nordics bij Kimberly-Clark, het moederbedrijf van Page.

Volledig hernieuwbare energie
Kimberly-Clark zet zich in voor verantwoord bosbeheer en het inwinnen van vezels uit milieuvriendelijkere bronnen. De gerecyclede vezels in Page Com-

‘WE STREVEN ER ALTIJD NAAR OM ONZE CONSUMENTEN DUURZAMERE PRODUCTEN AAN TE BIEDEN’

pleet Schoon Gerecycled worden in de fabriek in Koblenz verwerkt tot toiletpapier. De fabriek ligt op schema om

tegen 2029 over te stappen op 100 procent hernieuwbare energie. ‘We zijn er trots op dat Koblenz een nieuwe standaard zet voor een duurzame productie bij Kimberly-Clark wereldwijd’, zegt Paul Sokol, fabrieksmanager in Koblenz. ‘We streven er altijd naar om onze consumenten duurzamere producten aan te bieden en de duurzaamheidsdoelen van onze klanten te ondersteunen. Dit is een prachtig voorbeeld van hoe we dit kunnen doen.’

Page®

Comfort begint bij Page, scan de QR-code voor meer informatie.

¹verwijst naar de plastic verpakking.
²raadpleeg uw lokale recycling richtlijnen.

LEER
HET

Ontdek onze masterclasses >

Duurzaam werken begint bij een goed kopje koffie

Veel duurzaamheidsinitiatieven op de werkvloer blijven onzichtbaar. Energiezuinige apparaten, slimme airco of groene bouwmaterialen: allemaal belangrijk, maar je ziet ze niet direct terug in je dagelijkse routine. Koffie daarentegen is een keuze die iedereen wél opmerkt.

Met Nespresso Professional hebben organisaties die keuze binnen handbereik. Voor elke werkplek, van een rustige home office tot de drukste koffiecorner op kantoor, zijn er passende machines en koffies. Altijd betrouwbaar, altijd lekker.

Dat duurzaamheid op kantoor helemaal niet ingewikkeld hoeft te zijn, bewijst Marktplaats. Hun hoofdkantoor is ingericht met meubels die via hun eigen platform een tweede kans kregen. De vergadertafel heeft geschiedenis, de barkrukken stonden eerder in een Vlaamse bruine kroeg en in de kantine pronkt een tafelfoetbaltafel die duidelijk al wat heeft meegemaakt. Marktplaats weet natuurlijk als geen ander: je hoeft niet altijd nieuw te kopen om kwaliteit te leveren. En ook wat koffie betreft, kiezen ze bewust voor een partner die kwaliteit én duurzaamheid vooropstelt. ‘Bij Marktplaats is koffie zoveel meer dan een drankje; het is een pauze, een gespreksstarter, een verbindend moment. We nemen koffie hier héél serieus en daarom kiezen we voor een systeem dat consistent, efficiënt en duurzaam is,’ vertelt Mary Bulterman, Workplace Experience Lead bij Marktplaats.

Groene keuzes sluiten comfort en kwaliteit niet uit. Integendeel. Dat duurzaamheid niet enkel voor grote kantoren is weggelegd, laat kappersketen Rob Peetoom zien. In hun salons draait alles om stijl én verantwoordelijkheid. Samen met Green Circle Salons geven ze verfromten een tweede leven en wordt geknipt haar verwerkt tot olie-absorberende matten. Ook de koffie die ze trots serveren, past volledig bij hun filosofie. ‘De esthetiek van de Nespresso Professional-machines sluit perfect aan bij onze salons,’ vertelt Alexander Peetoom. ‘En minstens even belangrijk: elke macchiato of cappuccino waarmee we onze klanten verwennen, klopt ook qua herkomst en zorg voor de koffieketen.’

Die zorg vertaalt zich breder in hoe Nespresso duurzaamheid aanpakt. Het bedrijf bundelt al haar initiatieven in ‘The Positive Cup,’ een duurzaamheids-

ALLEEN MET ZORG VOOR NATUUR ÉN BOER BLIJFT KOFFIE IN DE TOEKOMST VAN TOPKWALITEIT!

strategie opgebouwd rond drie pijlers: terugdringen van de klimaatimpact, circulaire koffieverpakkingen en sociale impact in gemeenschappen die koffie produceren. Circulair denken maakt daar vanzelfsprekend deel van uit. Nespresso heeft in Nederland de capaciteit om via haar eigen inzamelsysteem alle verkochte capsules terug te nemen en werkt samen met andere producenten aan optimale recycling. Het aluminium krijgt een tweede leven in bijvoorbeeld zakmessen, pennen of fietsen. De koffieresten worden verwerkt tot compost of biogas. En de inzameling van de lege capsules gebeurt via bestaande logistieke routes, wat extra uitstoot minimaliseert.

Maar duurzaamheid bij Nespresso start nog eerder: op koffieboerderijen rondom de evenaar. Binnen het AAA Sustainable Quality™ Programma werkt Nespresso sinds 2003 samen met meer dan 180.000 boeren wereldwijd. Het doel: een stabiele aanvoer van koffie van de hoogste kwaliteit, terwijl de leefomstandigheden van boeren verbeteren en het milieu beter beschermd wordt.

De uitdagingen zijn echter groot. In veel koffieregio's worden boeren ouder en trekken jongeren naar de stad op zoek

naar ander werk. Zonder opvolging dreigt het beroep ‘koffieboer’ langzaam te verdwijnen. Daarom ondersteunt Nespresso pensioenplannen en opleidingstrajecten die jongeren opnieuw perspectief geven en gemeenschappen klaarstomen voor de toekomst. Tegelijk worden landbouwpraktijken aangepast aan een veranderend klimaat, met schaduwboomen tegen hittestress, meer biodiversiteit op het veld en slim waterbeheer. De Nespresso Professional Origins-lijn laat zien hoe dat in de praktijk smaakt. Deze reeks single-origin koffies vertelt het unieke verhaal van elke regio: van gewassen Arabica uit Guatemala tot split-roast branding in Congo. Van de laat geoogste bonen in Colombia tot de nat gepelde koffie uit Indonesië. Traditionele productiemethoden in combinatie met nieuwe landbouwtechnieken die beter inspelen op het klimaat en eerlijke beloning voor de boeren.

Zo wordt niet alleen de kwaliteit van de koffie verzekerd, maar ook de toekomst van de mensen die haar verbouwen. Want alleen met zorg voor boer én natuur kan Nespresso nu én in de toekomst koffies van topkwaliteit blijven aanbieden.

Kortom: duurzaamheid hoeft niet groots of abstract te zijn. Het zit net zo goed in haalbare stappen als een hergebruikte stoel, gerecycled haar of zorgvuldig geteelde koffie. Niet elk bedrijf kiest hetzelfde pad, maar elk bedrijf kan iets doen. En zo wordt wat vandaag nog te vaak over het hoofd gezien wordt als een detail, morgen misschien wel de nieuwe standaard.

B Corp

Nespresso draagt sinds 2022 met trots de B Corp certificering. Het is een bevestiging van de inspanningen die het koffiemark wereldwijd levert op milieu- en maatschappelijk vlak. Overal in de keten maakt Nespresso bewuste keuzes die verder gaan dan smaak alleen. Dit zie je terug in elk onderdeel van de organisatie: medewerkers nemen een ESG-doel op in hun ontwikkelplannen, worden gestimuleerd om één dag per jaar vrijwilligerswerk te doen en kunnen op meerdere manieren kennismaken met de duurzaamheidsinitiatieven van Nespresso. Als voorbereiding op de driejaarlijkse hercertificeringen meet Nespresso consistent haar impact. De organisatie blijft zich continu verbeteren op basis van nieuwe inzichten en uitdagingen, zodat elk kopje koffie niet alleen smaakt naar meer, maar ook meer doet voor de wereld.

Ook interesse in Nespresso koffie op het werk? Ontdek Nespresso Professional.

PROEF DE WERELD. VANUIT JE WERKPLEK.

Beleef de wereldse smaken van de Single-Origins koffies van Nespresso Professional.

Met keuze uit 19 verschillende koffies, biedt Nespresso Professional voor elke collega of gast een verrassende koffie.

Ontdek Nespresso Professional [NESPRESSO.COM/PRO](https://www.nespresso.com/pro)

NESPRESSO
PROFESSIONAL

Stille motor van een duurzame en gezonde toekomst met minder verspilling

De agrifoodsector is een grote onbekende voor veel mensen, terwijl we het heel gewoon vinden dat dagelijks alle voedsel van de wereld in de supermarkt ligt, zegt FNLI-directeur Cees-Jan Adema.

Bij de hele keten erachter, of de baanbrekende innovaties op het gebied van duurzaamheid en gezondheid, staan we nauwelijks stil. De Nederlandse levensmiddelenindustrie is de tweede industriële sector van Nederland, vertelt de directeur van de Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie (FNLI). Het overgrote deel daarvan, rond de 95%, bestaat uit kleine bedrijven met een sterke band met de lokale gemeenschap. De sector is voortdurend bezig om de samenstelling van voeding te verbeteren en gezonder te maken. Adema: ‘In samenwerking met Wageningen Universiteit en boeren komen er continue nieuwe, betaalbare en gezonde producten op de markt. Met langetermijncontracten help je boeren die kiezen voor regeneratieve

en biologische teelt op weg. Bij zuivel- en vleesproducenten zie je initiatieven met hybride producten, waarin ook plantaardig eiwit wordt verwerkt.’ De geopolitiek en de klimaatverandering raken de sector hard, vertelt Adema. ‘Na de inval van Rusland in Oekraïne was een tijdlang amper zonnebloemolie beschikbaar en de effecten van klimaatverandering zien we terug in de sterk schommelende prij-

RECYCLING IS DE BELANGRIJKSTE PIJLER ONDER DE CIRCULAIRE ECONOMIE

zen voor bijvoorbeeld aardappels, koffie en cacao. Dat maakt de boodschappen een stuk duurder, wat niet altijd een leuke boodschap is.’

Investeren in duurzaamheid
Het terugdringen van voedselverspilling en verpakkingen zijn twee belangrijke duurzaamheidsdoelen. In Nederland wordt jaarlijks ongeveer 1,6 miljard kilo voedsel verspild. Met Samen Tegen Voedselverspilling probeert FNLI dit te verminderen, bijvoorbeeld door consumenten te helpen met houdbaarheidsdata en producenten met het inzichtelijk maken van grondstoffenverlies en reststromen. ‘We kijken hoe je minder grondstoffen kan verspillen, bijvoorbeeld door efficiënter te produceren en reststromen in te zetten als diervoer of biomassa.’ Bij verpakkingen wordt ingezet op het gebruik van recycleerbare materialen. ‘Het is belangrijk om je product langer houdbaar te maken en voor de voedselveiligheid. Tegelijkertijd is hergebruik van materialen de belangrijkste pijler onder de circulaire economie. ‘Er zijn simpele dingen waarop je kunt letten om de eigen verpakking goed recyclebaar te maken. Bijvoorbeeld door zo min mogelijk plasticsoorten door elkaar te gebruiken. Of een etiket dat van hetzelfde materiaal is als de verpakking zelf. Dat maakt de recycling een stuk makkelijker.’

UITGELICHT

TRANSITIE VRAAGT EEN ANDERE MANIER VAN KIJKEN

Duurzaam ondernemen klinkt logisch, maar is in de praktijk allesbehalve vanzelfsprekend. Boeren en tuinders die willen veranderen, lopen tegen obstakels aan die vaak niet op hun eigen erf ontstaan. Verdienmodellen wringen, markten blijven traditioneel. Wie adviseert, wordt soms onderdeel van het probleem zonder dat te willen. Bij HAS green academy wordt al jaren praktijkgericht onderzoek gedaan naar dit soort fricties. Hoe maak je kringlooplandbouw financieel houdbaar? Wat is de rol van zakelijke dienstverleners in de voedseltransitie? En waar zit de handelingsruimte als het systeem zelf schuurt? Onder de noemer Hart voor Groen deelt HAS kennis uit onderzoekenvia podcasts, publicaties en nu kleinschalige masterclasses. In november is de eerste bijeenkomst met Lector Nieuwe Business Modellen voor Landbouw- en Voedseltransitie PJ Beers. Daarin wordt ingezoomd op het begrip ‘verdienvermogen’ binnen de voedseltransitie. Welke financiële, organisatorische en marktgerelateerde factoren spelen een rol? En hoe kun je als adviseur boeren ondersteunen zonder hun keuzes dicht te timmeren?

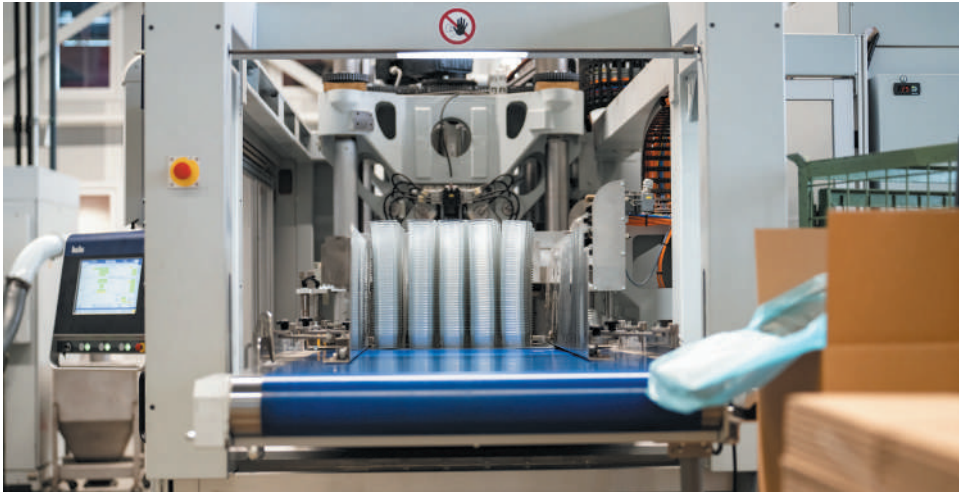
ADVERTORIAL

De circulaire verpakkingsmissie van Koninklijke Hordijk

Koninklijke Hordijk is een familiebedrijf met meer dan honderd jaar ervaring in verpakkingsoplossingen. Duurzaamheid vormt al jarenlang de kern van de bedrijfsstrategie.

‘Door te investeren in circulair ontwerp en materiaalinnovatie willen we de milieu-impact van verpakkingen structureel verminderen,’ vertelt CEO Rik Hennink. ‘Het is onze ambitie om verpakkingen te ontwikkelen die bijdragen aan het sluiten van de kringloop en daarmee aan het verlagen van de CO₂-voetafdruk.’

Ontworpen voor recycling
Sinds de oprichting in 1922 ontwikkelt en produceert Koninklijke Hordijk (kunststof) verpakkingsoplossingen voor diverse sectoren. De grootste afzetmark is de vers- en houdbare voedingsmiddelenindustrie, naast de home & personal care sector, de farmaceutische industrie en de markt voor isolerende verpakkingen. ‘Wij zien duurzaamheid en innovatie niet als losse thema’s, maar als een geïntegreerd onderdeel van onze

‘WE GELOVEN IN EEN CIRCULAIRE TOEKOMST ZONDER RESTAFVAL, DAAR WERKEN WE ELKE DAG AAN’

bedrijfsvoering. Als familiebedrijf is het streven naar een evenwicht tussen mens, milieu en economie een belangrijke kernwaarde. Dat betekent dat we verantwoord produceren, zonder de aarde uit te putten, zodat ook toekomstige generaties kunnen blijven profiteren van onze producten en innovaties. Dat doen we in samenwerking met ketenpartners.’ Een

belangrijk uitgangspunt is ‘design-for-recycling’. De gehele verpakking, zoals die de consument bereikt, moet gerecycled kunnen worden tot nieuwe grondstof. Zodat daar weer zoveel mogelijk dezelfde verpakkingen van kunnen worden gemaakt. ‘Dit gaat ook niet alleen over materiaalkeuzes, maar ook over vormgeving en functionaliteit. Voorbeeld hiervan is de volledig recyclebare mono PET-schaal voor vlees-, vis- en vegetarische producten, die is genomineerd voor de Rethink Awards 2025.’

Circulair (keten)denken
Koninklijke Hordijk helpt haar klanten om zelf meer circulair te denken en duurzaam te innoveren. ‘We geloven in een circulaire toekomst, waarin ver-

pakkingen na gebruik volledig hergebruikt worden tot nieuwe producten – zonder restafval. Daar werken we elke dag aan. We volgen materiaalinnovaties op de voet en testen regelmatig of nieuwe materialen op hun toepassing op schaal- en recyclebaarheid en functionaliteit. Met presentaties en webinars delen we kennis over trends en technologische ontwikkelingen, om onze partners te helpen bij het nemen van duurzame verpakkingsbeslissingen,’ vertelt Hennink. Een goed voorbeeld is het innovatieve RELEAF, een biobased en recyclebaar plastic materiaal (ook bekend als PEF). Samen met Avantium, Vezet en Albert Heijn werkt Hordijk aan een nieuwe verpakking van RELEAF. ‘We mikken erop dat deze in 2026 in het supermarktschap ligt.’ Een recent initiatief is de samenwerking met Origin voor de productie van PET-doppen, waardoor PET-sta-tiegeldflessen in de toekomst nog beter recyclebaar zijn.

Benieuwd naar onze duurzame verpakkingsoplossingen? Scan dan de QR-code.

Opmaet: Nederlands vakmanschap op twee wielen

Wie zegt dat comfort, veiligheid én stijl niet samengaan op een elektrische fiets, kent Opmaet nog niet. Dit Nederlandse fietsmerk bouwt al ruim drie jaar met succes e-bikes die volledig met de hand – en helemaal op maat – worden gemaakt in Nijkerk.

‘We kiezen bewust voor Nederlandse productie en premium onderdelen,’ vertellen oprichters Olivier Parmentier en Stefan Schuurman. ‘Zo houden we controle over kwaliteit en kunnen we iedere klant voorzien van persoonlijk advies.’

Veilig fietsen, op maat gemaakt
Opmaet-fietsen vallen op door hun uitzonderlijke rijcomfort én veiligheid. Dankzij de lage instap en het lage zwaartepunt voelt elke rit stabiel en zekerder, wat het risico op vallen aanzienlijk verkleint. Vooral bij het op- en afstappen geeft dat

veel vertrouwen. De fietsen zijn uitgerust met trapondersteuning én een handige ‘power assist’-hendel, waarmee je extra kracht krijgt bij het wegrijden, tegenwind of heuvelop. De e-bikes zijn bij uitstek geschikt voor mensen die graag actief blijven, ook op latere leeftijd. Zo kan de fiets ergonomisch worden aangepast: bijvoorbeeld met een zadelpen die zorgt dat je met beide voeten op de

grond kunt staan bij stilstand, of een afstelling waarbij je je knie minder hoeft te buigen – ideaal bij artrose of een knieprothese.

Twee modellen, beide premium
Opmaet biedt twee prijswinnende modellen: de volledig opvouwbare Touring en de Compact met vast frame en inklapbaar stuur en pedalen. De Touring is ideaal voor onderweg –

hij past gewoon in de auto of camper, zonder gedoe met een drager – en werd in 2024 bekroond tot ‘Beste Koop’ in de AD Fietstest. De Compact is perfect voor dagelijks gebruik, en werd in 2025 uitgeroepen tot ‘Beste Koop’ in Nederland én ‘Best Getest’ in België. Beide modellen combineren hoogwaardige onderdelen – zoals een Bafang-motor, Samsung-accu, Shimano-versnellingen en Tektro-schijfremmen – met een comfortabele rijervaring en een eerlijke prijs vanaf €1.999.

Service
Onderhoud is eenvoudig geregeld: dankzij universele onderdelen kan bijna elke fietsenmaker – ook in het buitenland – je helpen. En via onze partner Fietsreparatie.nu is zelfs service aan huis mogelijk.

Kijk op opmaetfietsen.nl, bel 033 - 3030 268 of mail naar info@opmaetfietsen.nl voor meer informatie.

Industrie kan de watercrisis keren met circulair koelwater

Nederland, waterland bij uitstek, staat voor een ongemakkelijke waarheid: ons water raakt op én vervuult. Terwijl we onszelf graag zien als meesters in waterbeheer, bungelen we onderaan de Europese ranglijst voor oppervlaktewaterkwaliteit. Het roer moet én kan om.

De manier om onnodig drinkwatergebruik in de industrie te stoppen, is de overstap op circulair koel- en proceswater met duurzame bronnen te versnellen. En dat kan eenvoudig, vertelt CEO Mark Boeren van Pathema.

De waterfootprint is te groot
Ons oppervlaktewater is vervuild en schoon drinkwater wordt steeds schaarser. Het is hoog tijd dat we dit erkennen. Waterschappen en waterzuiveringsbedrijven zijn er onvoldoende op ingericht om vervuiling vanuit de industrie uit het water te halen,’ constateert Boeren. De doelen van de Europese Kaderrichtlijn

Water (KRW) voor 2027 worden hoogstwaarschijnlijk niet gehaald. ‘Betere bescherming waterkwaliteit is nodig,’ luidt de titel van een rapport uit 2024 van de Inspectie Leefomgeving en Transport. Waterschappen en drinkwaterbedrijven hebben steeds meer moeite met en hogere kosten bij het zuiveren van afvalwater en de bereiding van drinkwater. De industrie heeft een duidelijke verantwoordelijkheid in deze dubbele watercrisis, stelt Boeren. ‘De waterfootprint van de Nederlandse industrie moet en kan omlaag. Dat betekent minder drinkwater

‘MET ONZE CIRCULAIRE KOELWATERBEHANDELING LATEN WE ZIEN DAT HET ANDERS KAN’

gebruiken, zorgen voor schoon afvalwater en het vermijden van chemicaliën in koelwatersystemen. We zijn er in Nederland aan gewend dat ons drinkwater oneindig is en verbruiken water lineair. Met onze circulaire koelwaterbehandeling laten we als Pathema zien dat het anders kan, zonder in te leveren op continuïteit en veiligheid. Wij behandelen koelwater chemievrij of chemie-arm. Met fysische processen zoals vortextechnologie, slimme filtratie en exacte sturing voorkomen we kalkaanslag, corrosie en microbiologie, zodat koelsystemen veilig en efficiënt blijven draaien.’ Met meetbaar resultaat. ‘Door afvalwater, regenwater of oppervlaktewater te hergebruiken heb je dankzij onze circulaire koelwaterbehandeling veel minder drinkwater nodig om je productie te draaien, zo’n 20 tot 50 procent. De waterlozingen nemen 75 tot 90 procent af en het water dat uiteindelijk wordt geloosd is schoon. Bovendien reduceren we het gebruik van chemicaliën tot een minimum, in bijna alle gevallen tot 95 à 100 procent.’

Van waterverspilling naar hergebruik
De sector heeft er alle belang bij om over te stappen op circulair koelwater, stelt Boeren. ‘Watertekort is de nieuwe netcongestie. We zien water nog te weinig als een schaarse grondstof. Er is altijd voldoende drinkwater geweest. Dat is nu aan het veranderen.’ Niet alleen gaat

hergebruik waterverspilling tegen, het is ook de oplossing aan de bron. ‘In het bedrijfsleven is het een actueel probleem. Water wordt net als stroom een bottleneck. Nu al krijgen voedselverwerkende bedrijven soms geen extra drinkwater. Steeds meer familiebedrijven, datacenters en multinationals zien het als een strategisch vraagstuk.’ Het is wachten op nog meer beleid om hergebruik te stimuleren, meent Boeren. ‘Traditioneel betaalde de grootverbruiker de laagste prijs per liter. Het is logischer dat je de grootste vervuiler meer laat betalen. In Dubai gaan ze komende jaren de prijs ieder jaar 20% verhogen. Dat kan hier ook gaan gebeuren.’ De dubbele watercrisis is geen abstract toekomstprobleem, maar een acute realiteit. Waar netcongestie inmiddels de energiediscussie domineert, staat ons hetzelfde te wachten met water. Het verschil: zonder stroom kunnen we nog even, zonder water geen dag. De urgentie is groot, de oplossingen zijn bekend. Het is nu aan ons – overheid, industrie en samenleving – om te handelen.

Chemievrij en circulair koelen in drie eenvoudige stappen. Scan de QR-code om te zien hoe het werkt.

B Lab Benelux: maak de natuur een volwaardige stakeholder in je bedrijf

Wereldwijd neemt het besef toe dat wij als mensen niet náást de natuur staan, maar er afhankelijk en onderdeel van zijn en haar dus beter moeten beschermen. Logisch dus dat er een groeiende, wereldwijde steun is om de natuur rechten en een stem te geven, ook in de bedrijfsbeslissingen.

Zes van de negen planetaire grenzen zijn overschreden. De biodiversiteit is afgelopen jaren met 75% afgenomen. ‘Bedrijven spelen een belangrijke rol hierin en kunnen daarmee tegelijkertijd ook een deel van de oplossing zijn, door de belangen van de natuur mee te wegen in hun besluitvorming,’ zegt Daan van Apeldoorn, Head of B Corp Impact & Engagement bij B Lab Benelux. Om meer bedrijven te bewegen tot natuurinclusief ondernemen heeft B Lab, samen met Nyenrode Business

Universiteit en Earth Law Centre, het online platform Onboarding Nature gecreëerd met een bijbehorende toolkit die bedrijven inspireert en concrete handvatten geeft om natuur een plek te geven aan de bestuurstafel.

‘ER IS EEN ANDER PERSPECTIEF NODIG, DAT MEER IS GERICHT OP DE LANGE TERMIJN EN REGENERATIEF IS INGESTELD’

Stem in besluitvorming
B Lab is een wereldwijde non-profitorganisatie met de missie om het huidige economische systeem te veranderen in een systeem dat inclusief, rechtvaardig en regeneratief is. B Lab is bekend van het certificeren van bedrijven als B Corporation (B Corp) maar lobbyt en promoot daarnaast ook voor alternatieve bestuursmodellen. ‘De meeste huidige bedrijfsmodellen zijn ingesteld op het creëren van aandeelhouderswaarde en het maximeren van de winst. De belangen van de natuur en werknemers tellen pas mee als dat economisch goed uitkomt. Daarom is er een ander perspectief, een andere definitie nodig, die meer is gericht op de lange termijn en regeneratief ingesteld is. Bijvoorbeeld een bedrijfseconomisch model dat rekening houdt met een veel bredere groep stakeholders, waaronder werknemers, klanten, leveranciers en de natuur. ‘We dagen de modellen van de oude economie uit. Nature governance, waarbij de natuur een stem in de besluitvorming heeft, is daar een voorbeeld van. Het betekent dat je de natuur als stakeholder erkent en een plek geeft in je governance, juridisch en/of beleidsmatig. Het probleem is dat we onszelf los van de natuur zien, terwijl we er afhan-

kelijk van zijn. Denk aan de schaarse grondstoffen die je als bedrijf nodig hebt.’ De Onboarding Nature toolkit helpt ondernemingen van elke schaal om de natuur actief mee te nemen in besluitvorming. Van Apeldoorn noemt vier manieren: ‘We hebben in onze B Corp community veel koplopers met innovatieve governance modellen. Ecotone (bekend van merken zoals Zonnatura) heeft de natuur opgenomen in hun missie.’ Het kan ook symbolisch: de Nederlandse B Corp Blyde heeft Moeder Aarde als CEO aangesteld (Mother Nature is our CEO), waarbij deze erkenning positief doorwerkt in cultuur, beleid en beslissingen. Je kunt ook verder gaan. Denk aan een formele advies- of impactraad – “Nature as Director” – met eigen een plek en stem in het bestuur; of de natuur als aandeelhouder in de vorm van een “Golden Share”, zoals Tony’s Chocolonely of Patagonia die de natuur officieel tot belangrijkste stakeholder hebben gemaakt door het bedrijf zo te herstructureren dat alle winst naar het beschermen van de planeet gaat. Van Apeldoorn: ‘There is no business on a dead planet dus begin morgen met natuur als stakeholder mee te nemen, ik welke vorm dan ook!’

ADVERTORIAL

Slapen op erfgoed: logeren midden in het groen

Een voormalig jachthuis, een boswachterswoning of zelfs een kasteel: wie op zoek is naar een bijzonder verblijf in Nederland hoeft niet ver te reizen.

Verspreid over het land bieden tientallen karakteristieke gebouwen een unieke plek om te overnachten – midden in de natuur, ver weg van drukte en verkeer. Deze plekjes worden verhuurd door Buitenleven Vakanties. Buitenleven is ontstaan uit een samenwerking van de drie grootste natuurorganisaties: Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en LandschappenNL en heeft geen winstoogmerk. Het aanbod is veelzijdig, maar de locaties hebben één ding gemeen: ze liggen op rustige, groene plekken en zijn stuk voor stuk met zorg gerestaureerd. Niet zelden hebben de huizen een beschermde monumentstatus, wat vraagt om maatwerk en aandacht voor detail. Oude functies blijven zichtbaar, maar worden gecombineerd met moderne technieken. Neem bijvoorbeeld Leusveld, op een landgoed op de grens van de IJssel-

vallei en de Veluwe. Ooit diende het als ontmoetingsplek voor grote jachtfesten. Nu is het een logeerplek met karakter, waar stilte en comfort hand in hand gaan. Het jachthuis en het koetshuis zijn grondig gerenoveerd, waarbij rekening is gehouden met authentieke details en historie. Er zijn innovatieve oplossingen toegepast, zoals een

LOGEREN MET IMPACT: JOUW VERBLIJF ONDERSTEUNT NATUURBEHEER

douche die tot tachtig procent minder water gebruikt. Een andere woning die recentelijk gerenoveerd is, heeft daarnaast ook een systeem dat frisse lucht recirculeert via de plint. Samen met de natuurorganisaties wordt bij elk project bekeken wat het gebouw nodig heeft en wat het landschap vraagt, zonder in te leveren op comfort. De huizen zijn geschikt voor zowel kleine als grotere gezelschappen. Sommige zijn eenvoudig ingericht, andere juist royaal, maar allemaal hebben ze een

eigen verhaal – en een eigen plek in het landschap. Of je nu wakker wordt met uitzicht op de heide, de duinen of een uitgestrekt bos: je bent even helemaal weg, en toch dichtbij huis. Wie hier boekt, draagt ook iets bij. De inkomsten uit de verhuur gaan grotendeels terug naar de natuurorganisaties, die het geld gebruiken voor het onderhoud van de gebouwen én het beheer van het omliggende landschap. Zo wordt elke overnachting onderdeel van een groter geheel: het behoud van waardevol erfgoed en het beschermen van natuur.

Vakantie vieren kan op veel manieren, maar deze vorm van verblijven biedt iets extra’s. Rust, ruimte, en de wetenschap dat je verblijf bijdraagt aan iets blijvends. Een verblijf in Leusveld, of een weekend in een oude hoeve, wordt zo meer dan een weekendje weg – het is een ervaring met betekenis.

Bekijk vakantiewoningen. Scan de QR-code.

Lenteland: boerderijen waar het leven terugkeert

Op de Lenteland boerderijen krijgt de natuur weer ruimte, én de mens ook. De regeneratieve bedrijven zetten in op gezond, gifvrij voedsel, een levende bodem en een hechte band met de omgeving.

Tussen de fruitbomen, akkers en groentetuinen gebeurt iets bijzonders: landbouw wordt er niet alleen gezien als productie, maar ook als manier om de bodem, natuur en gemeenschap te herstellen. Boeren die op deze manier willen werken en anders moeilijk toegang hebben tot grond door de hoge grondprijzen, krijgen met deze boerderijen een plek. 'We zijn Lenteland gestart met een helder doel voor ogen: bouwen aan een voedselsysteem dat eerlijk is voor de boeren, gezond is voor ons en goed is voor de natuur,' zegt Eline Veninga. Samen met collega's selecteert zij geschikte locaties, zoekt ze boeren die er aan de slag kunnen en ondersteunt ze boerenteams bij het opbouwen van een gezond bedrijf. 'Niet praten, maar doen – plek voor plek laten zien wat mogelijk is.'

'WAT HEBBEN WE AAN DUIMPJES ALS WE NIET TOT ACTIE OVERGAAN?'

BOER JAAP FRIS

Levend landschap

Elke boerderij is een levend landschap: groenteabonnementen voor de buurt, boomgaarden (soms kilometers lang), notenbomen, akkers en kippen of koeien voor begrazing. De bodem krijgt, waar nodig, een laag compost en wordt zo min mogelijk gespit of geploegd, zodat natuurlijke processen hun gang kunnen gaan. Met hagen, vijvers en een gro-

te variatie aan gewassen ontstaat er leefruimte voor vogels, insecten, kleine zoogdieren en het bodemleven. Boer Anne van Leeuwen ziet dagelijks hoe snel de natuur herstelt: 'We plaatsen een nestkast voor de torenvalk en hetzelfde jaar vlogen er vijf kuikens uit. Regeneratie hoeft niet moeilijk te zijn. Als je ruimte creëert, keert het leven wonderlijk snel weer terug.'

Voor mens en buurt

De boerderijen zijn ook plekken van ontmoeting. Er is een winkel, groentepakketten worden opgehaald en je kunt er logeren op de voedselboscamping of in tiny houses. Tijdens het seizoen zijn er velddiners: lange tafels midden in het veld waar chefs koken met de oogst. Boer Brent Slaets: 'Dat zijn voor mij de

mooiste momenten. Als mensen letterlijk komen proeven van het land.'

Samen eigenaar

Lenteland wil dat landbouwgrond weer van iedereen wordt. Daarom kan iedereen mede-eigenaar worden, via de boerderij coöperaties of via de Lenteland coöperatie. Investeerder Corien Botman vertelt: 'Het ontroert me steeds weer als ik op onze boerderijen zie hoe de natuur gewoon niet kan wachten om haar vrije, vruchtbare gang te gaan. Met vijf bedrijven actief, 85 hectare in beheer en honderden mede-eigenaren zijn we echt aan het opschalen. Het is heel vervullend om daar deel van uit te maken.'

Meedoen

Dat meedoen cruciaal is, benadrukt boer Jaap Fris: 'Wat hebben we aan duimpjes als we niet tot actie overgaan? Deze boerderij kan alleen bestaan als er klanten zijn voor de oogst en als mensen aanschuiven bij de velddiners of kiezen voor een mini-vakantie hier op de boerderij. En als ze mee investeren natuurlijk. We moeten niet wachten op verkiezingen, maar zelf kiezen voor een beter voedselsysteem.'

Lees meer op www.lente.land

VOIGTRAVEL

UNIEKE REIZEN NAAR HET PURE NOORDEN

- ✓ Al 40 jaar specialist
- ✓ Kleinschalige accommodaties
- ✓ Van A tot Z geregeld
- ✓ Ontmoet onze local heroes
- ✓ Bucketlist-reizen

AJAKKA LODGE

- ✓ 8 dagen o.b.v. volpension
- ✓ Kleinschalig + authentiek verblijf op een microfarm
- ✓ Inclusief zeven onvergetelijke winterexcursies
- ✓ Traditionele rooksauna

V.A. € 2.695,- P.P.

VERTREK DECEMBER - MAART

NUORGAM LODGE

- ✓ 8 dagen o.b.v. volpension
- ✓ Gratis gebruik sneeuwschoenen, stepslede's, langlaufski's en sleetjes
- ✓ Inclusief zes onvergetelijke winterexcursies
- ✓ Optioneel: King Crab safari

V.A. € 2.795,- P.P.

VERTREK DECEMBER - MAART

LAPLAND SILVER PINE CABINS

- ✓ 8 dagen o.b.v. logies en ontbijt
- ✓ Inclusief huskysafari en thermo-uitrusting
- ✓ Romantische bungalows in bosrijke omgeving
- ✓ Lapse wildernis en knus dorpje
- ✓ Prachtige langlaufroutes

V.A. € 1.495,- P.P.

VERTREK DECEMBER - MAART

Belisol Kozijnen

Laat het licht binnen, laat je huis leven

Licht maakt meer dan verschil, het maakt een thuis. Het danst over vloeren, zet muren in een warme gloed en brengt elke ruimte tot leven. Met kozijnen, deuren en schuifpuien van Belisol haal je niet alleen het daglicht naar binnen, maar ook rust, comfort én karakter. Liefde voor het licht begint hier.

Een huis zonder licht? Dat is als een dag zonder zon. Kozijnen van Belisol halen het daglicht naar binnen, van de eerste zonnestraal bij je koffie tot het laatste gouden licht waarin je huis tot rust komt. Ze verbinden binnen met buiten en vangen elk seizoen in beeld. Zo voelt je huis warm, veilig en levendig. Een plek waar licht de hoofdrol speelt.

MET BELISOL HAAL JE HET LICHT NAAR BINNEN EN DE WERELD DICHTERBIJ

Investeren in licht, voor een leven lang genieten
Al bijna vijftig jaar helpt Belisol mensen om hun huis te vullen met licht. We maken kozijnen, deuren en schuifpuien die passen bij jouw stijl én je wensen. Want kwaliteit betekent voor ons: jarenlang genieten van meer licht, meer ruimte en meer comfort.

Duurzaamheid: beter voor u én voor de toekomst
Kies je voor Belisol, dan kies je ook voor de toekomst. Onze kozijnen houden de warmte binnen en de kou buiten, wat goed is voor je energierekening én het klimaat. Ze zijn gemaakt van duurzame materialen en gaan jarenlang mee, met weinig onderhoud en veel comfort. Zo blijft niet alleen je huis, maar ook de wereld om je heen een stukje lichter.

Laat uw huis stralen met Belisol
Of je nu kiest voor een voordeur met karakter, een schuifpui die binnen en buiten naadloos laat samensmelten of kozijnen

KIES VOOR KOZIJNEN DIE GENERATIES MEEGAAN EN JE ENERGIEREKENING VERLICHTEN

die je huis laten stralen: Belisol helpt je met liefde voor het licht. Kom langs in een showroom of maak een afspraak bij je thuis.

Bij Belisol geloven we dat goed advies begint met een goed gesprek. Al bijna vijftig jaar werken we samen met lokale ondernemers die hun vak verstaan en jouw project persoonlijk begeleiden – van eerste idee tot perfecte plaatsing. Elke dag kiezen 150 huishoudens voor onze kozijnen en deuren, in meer dan 80 showrooms in Nederland, België en Frankrijk. Vakmanschap, service en duurzaamheid staan altijd voorop. Er is dus altijd een Belisol-expert bij jou in de buurt die klaarstaat om je te helpen.

Belisol. Liefde voor het licht, liefde voor het vak

Meer informatie? Scan de QR-code.

Kunststof, aluminium of hout?
Twijfel je nog tussen kunststof, aluminium of hout? Hier lees je wat je écht moet weten voor je kiest.

Kunststof kozijnen – flexibel, stijlvol en vriendelijk voor je budget
Kunststof kozijnen bieden je volop keuze. Ga je voor een moderne staallook, een klassieke uitstraling of juist iets landelijks? Wat je stijl ook is, je krijgt altijd een sterke prijs-kwaliteitverhouding. Ze zijn onderhoudsarm, goed isolerend en bestand tegen weer, wind en zon. Schilderen is verleden tijd en de kleur blijft jarenlang mooi.

Aluminium kozijnen – strak, sterk en stijlvol
Aluminium is het perfecte materiaal als je van een moderne, minimalistische look houdt. De profielen zijn slank, maar oersterk en ideaal voor grote glaspartijen. Ze geven je huis een lichte, elegante uitstraling én gaan tientallen jaren mee zonder te vervormen. Regen, zon of wind? Aluminium blijft onverstoord mooi, jaar na jaar.

Houten kozijnen – warm, natuurlijk en karaktervol
Hout geeft je huis een unieke, warme uitstraling die geen enkel ander materiaal evenaart. Het isoleert uitstekend tegen kou en geluid, reguleert vocht op natuurlijke wijze en is verrassend onderhoudsvriendelijk – zeker als je kiest voor de juiste houtsoort. En wist je dat hout een van de meest duurzame keuzes is? Natuurlijk, ecologisch en tijdloos mooi.